

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 172/21
Люксембург, 6 октомври 2021 г.

Решение по дело C-35/20
А (Преминаване на граници със спортна лодка)

Държава членка може да задължи своите граждани, под страх от налагане на санкции, да носят валидна лична карта или паспорт при пътуване в друга държава членка, независимо от използваното транспортно средство и маршрут

Макар правото на Съюза да допуска наложената санкция да има наказателен характер, то обаче не допуска непропорционални санкции, каквато е налагането на глоба, достигаща 20 % от нетния среден месечен доход на нарушителя

А е финландски гражданин, който през август 2015 г. преминава със спортна лодка от Финландия до Естония, след което се завръща обратно. По време на пътуването той преминава през международните води между Финландия и Естония. Макар да притежава валиден финландски паспорт, по време на пътуването той не го носи със себе си. Когато се завръща, при проверка на границата в Хелзинки, А не може да представи този паспорт, нито какъвто и да е друг документ за пътуване, но въпреки това самоличността му е установена въз основа на неговото свидетелство за управление на моторно превозно средство.

Syyttäjä (финландската прокуратура) образува наказателно производство срещу А за извършено малозначително нарушение на държавната граница. Въз основа на съгласно финландското законодателство финландските граждани трябва, под страх от налагане на санкция, да носят валидна лична карта или паспорт при преминаване на границата в друга държава членка или когато влизат на територията на Финландия, идвайки от друга държава членка, независимо от използваното транспортно средство.

В първоинстанционното производство е установено, че А е осъществил нарушение, като е преминал финландската граница, без да носи пътен документ. При все това не му е наложено наказание поради малозначителност на нарушението и тъй като размерът на глобата, която би могла да му бъде наложена съгласно установения по финландското право наказателен режим в зависимост от неговия среден месечен доход е прекомерен, доколкото общият размер на глобата възлиза на 95 250 EUR.

Подаденият от прокурора протест срещу това решение е отхвърлен, сред което той подава касационен протест пред Korkein oikeus (Върховен съд, Финландия). Тази юрисдикция решава да отправи запитване до Съда относно съвместимостта с правото на свободно движение на гражданите на Съюза, установено в член 21 ДФЕС¹, с разглежданото в случая финландско законодателство и особено с режима на наказателноправни санкции, приложим при преминаването на държавна граница без валидна лична карта или паспорт, съгласно който се налага глоба, достигаща 20 % от нетния месечен доход на нарушителя.

Преценка на Съда

¹ С оглед на разпоредбите относно преминаването на границите, установени в Регламент (ЕО) № 562/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за създаване на Кодекс на Общността за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници).

В своето решение Съдът уточнява най-напред условията, при които може да се въведе задължение за носене на лична карта или паспорт, под страх от налагане на санкции, включително наказателни, при пътуване в държава членка, различна от тази, на която лицето е гражданин.

Във връзка с това той констатира, на първо място, че използваният в Директива 2004/38² израз „с валидна карта за самоличност или паспорт“, с който се уточнява член 21 ДФЕС, означава, че използването от граждани на държава членка на правото им да отидат в друга държава членка е обвързано с условието те да носят със себе си някой от тези два валидни документа. Това формално изискване е свързано със свободното движение³ и има за цел да улесни упражняването на правото на свободно движение, като гарантира, че самоличността на всяко възползващо се от това право лице може да бъде лесно установена при евентуална проверка. Поради това държава членка, която задължава своите граждани да носят някой от посочените документи при преминаване на държавната граница, за да отидат в друга държава членка, допринася за спазването на това формално изискване.

На второ място, що се отнася до санкциите, които могат да бъдат наложени на гражданин на Съюза, неспазващ това формално изискване, Съдът уточнява, позовавайки се в това отношение на автономията на държавите членки, че те могат да предвидят санкции, включително от наказателен характер, при условие че се зачитат по-специално принципите на пропорционалност и на недопускане на дискриминация.

Въз основа на това Съдът заключава, че **правото на свободно движение на гражданите на Съюза допуска национална правна уредба, с която държава членка задължава своите граждани, под страх от наказателноправни санкции, да носят валидна лична карта или паспорт при пътуване в друга държава членка**, независимо от използваното транспортно средство и маршрут. Въпреки това условията за налагане на тези санкции трябва да са съобразени с общите принципи на правото на Съюза, сред които принципите на пропорционалност и на недопускане на дискриминация.

Впрочем Съдът достига до същия извод и по отношение на изискването за носене на лична карта или паспорт при влизане на територията на държава членка на неин гражданин, който идва от друга държава членка. Той уточнява все пак, че макар представянето на лична карта или паспорт да може да се изисква при завръщането на гражданина на държавата членка на нейна територия, то задължението за носене на такъв документ не може да обуславя правото на влизане.

Накрая Съдът разглежда въпроса дали член 21, параграф 1 ДФЕС и Директива 2004/38, разгледани във връзка с предвидения в Хартата на основните права на Европейския съюз принцип на пропорционалност на наказанието⁴, допускат режим на наказателноправни санкции, какъвто е предвиденият от финландското право при преминаване на държавната граница без валидна лична карта или паспорт.

В това отношение Съдът посочва, че е допустимо държавите членки да налагат глоба, санкционираща неспазването на формално изискване относно упражняването на предоставено от правото на Съюза право, **но тази санкция трябва да бъде пропорционална на тежестта на нарушението**. Когато обаче, както е в случая, не е спазено задължението за носене на валидна лична карта или паспорт от ползвател на правото на свободно движение, който е притежател на такъв документ, но просто го е взел със себе си при пътуването, то нарушението е малозначително. Поради това **не е**

² Член 4, параграф 1 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

³ Съображение 7 от Директива 2004/38.

⁴ Член 49, параграф 3 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

пропорционална спрямо тежестта на нарушението голяма парична глоба, каквато е глобата, достигаща 20 % от нетния среден месечен доход на нарушителя.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293